

1. Зачко О. Б. Системні підходи до управління інфраструктурними проектами в Україні // Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності. — Львів, 2012. — № 6, ч. 1. — С. 58-64.

УДК 336.71

З. М. Васильченко
д. е. н, професор кафедри страхування,
банківської справи та ризик-менеджменту
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка,

В. Д. Губенко
магістр напрямку підготовки «Банківська справа»
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка

БАНКІВСЬКЕ КРЕДИТУВАННЯ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Кредитні операції комерційного банку є основним джерелом його доходів і разом з тим найбільшою статтею активів. Від успішного проведення кредитних операцій залежить прибутковість як окремої банківської установи, так і всієї банківської системи. Крім того, кредитний портфель становить головне джерело ризиків, які впливають на фінансову стійкість та безпеку банків.

Практичні аспекти кредитної діяльності банків мають досить вагоме місце в наукових дослідженнях таких вітчизняних учених, як Васильченко З.М., Версаль Н.І., Криклій О.А., Лютий І.О., Малахова О.Л., Мороз А.М., Примостка Л.О., Тисячна Ю.С. та інших.

Сукупний кредитний портфель банківської системи України поступово зростає із 726,3 млрд. грн. на 01.01.2010 р. до 736,1 млрд. грн. на 01.04.2016 року, а впродовж 2016 р. та першої половини 2017 р. він знизився до 523,9 млрд.грн.

Впродовж 2015-2016 рр. спостерігалась низька кредитна активність банків, що зумовлена як посиленням вимог банків до позичальників за всіма видами кредитів, так і зменшенням попиту на кредитні ресурси. Така ж сама тенденція спостерігалась протягом січня-липня 2017 р. і на 01.07.2017 р. кредитний портфель у структурі активів банківської системи України склав 41,80% (рис.1).

В результаті зміни критеріїв класифікації груп банків в 2016 році частка кредитного портфелю за групами банків була також змінена і виглядає наступним чином станом на 01.07.2017 р.: банки з державною часткою – 37,54%, банки іноземних банківських груп – 42,64%, банки з приватним капіталом – 19,82% [5].

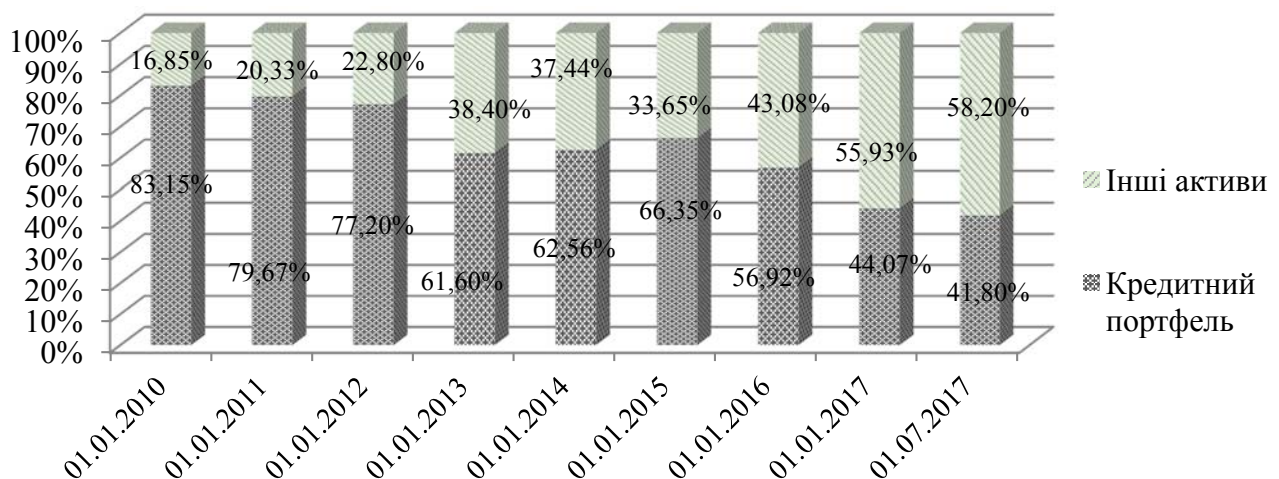

Рис. 1. Динаміка частки кредитного портфелю у структурі активів банківської системи України, %

Джерело: побудовано на основі [5].

Темпи зростання ВВП впливають на макроекономічну межу кредиту, бо відповідно до цього збільшуються запаси і затрати, інвестиції, інші потреби в капіталі. Проте ця залежність може бути істотно деформована дією інших чинників. Так, якщо в структурі фінансової системи важливе місце займає власний капітал підприємств і його роль зростає, а стан державних фінансів дає змогу скорочувати рівень оподаткування підприємств, то додаткова потреба в капіталі може бути задоволена за рахунок використання власних коштів, без залучення позичкового капіталу і макрорежа кредиту не розшириться чи розшириться меншою мірою, ніж зросте ВВП. Кредитування юридичних осіб

стало необхідним для будь-якого бізнесу, який потребує фінансового підживлення.

Варто відзначити, що значна девальвація національної грошової одиниці в 2014 році призвела до падіння обмінного курсу гривні, що, в свою чергу, спровокувало неспроможність позичальників дуже багатьох банків розплатитися за кредитами вчасно та в повному обсязі. Також регулярні масові зняття депозитів фізичних осіб зменшують ресурсну базу банків, яка необхідна для фінансування кредитних операцій.

На 01.09.2017 р. обсяг прострочених кредитів, наданих нефінансовим корпораціям, склав 300,4 млрд. грн. Протягом січня-вересня 2017 р. обсяг прострочених кредитів збільшився в таких галузях, як переробна промисловість (на 28,7%), операції з нерухомим майном (на 24,4%) та постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (в 6 разів). Це може бути пов'язано зі спадом виробництва у відповідних галузях [5].

Таким чином, в останні роки в Україні спостерігається низька та неефективна кредитна діяльність в комерційних банках, що виявилось у зростанні частки проблемних кредитів у структурі кредитного портфелю банківської системи України. Головними факторами, що впливають на сучасну кредитну діяльність банків в Україні є політична та соціальна нестабільність, а також спад виробництва в економіці. Для покращення ситуації в кредитуванні потрібна стабілізація економічних, політичних, соціальних умов та вдосконалення системи кредитного ризик-менеджменту в банках.

Список літератури:

1. Банківська справа: підручник для студ. вищ. навч. закл. / І.О.Лютий, А.С. Криклій, В.І.Міщенко та ін. / за заг. ред. І.О. Лютого. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2009. – 384 с.

2. Васильченко З.М., Терещенко О.А. Фінансова нестабільність та її вплив на процес управління кредитним портфелем у банківських установах України / З.М.Васильченко, О.А.Терещенко. – Х.: Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики: Зб. наук. пр. – 2013. – №.3 (15). – С.15–23.

3. Васильченко З.М. Фінансово-економічне оздоровлення проблемних банків в умовах системної кризи / З.М. Васильченко // Банківська справа. – 2016. – № 1. – С. 17–26.

4. Офіційний сайт Національного банку України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/>.

5. Примостка Л. О. Фінансовий менеджмент у банку: підручник / Л.О. Примостка. – 2-е вид., доповн. і переробл. – К.: КНЕУ, 2004. – 468 с.

УДК 336.71

З. М. Васильченко
д. е. н., професор кафедри страхування,
банківської справи та ризик-менеджменту
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка,

Е. В. Демчишина,
магістр напрямку підготовки «Банківська справа»
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка

СТАН ТА ШЛЯХИ КАПІТАЛІЗАЦІЇ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Одним із найбільш вагомих чинників економічного зростання України є стабільна та надійна банківська система, завдяки якій здійснюється забезпечення економічних суб'єктів необхідною кількістю фінансових ресурсів. Власний капітал банку є основним показником його здатності до подальшого розвитку, зміцнення ресурсної бази, тому особливого значення на сучасному етапі розвитку банківської системи набувають питання підвищення її капіталізації. Нарощення рівня капіталізації банків України – одне з головних завдань, що дає змогу здійснювати комерційним банкам позитивний вплив на економіку.